

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 228.387 van 18 september 2014
in de zaak A. 207.002/VII-38.694.**

In zake : 1. Marc AMELINCKX
 2. Sven VANDEPUTTE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Peter Flamey en Gregory Verhelst
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Jan Van Rijswijcklaan 16
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de DEPUTATIE VAN DE PROVINCIE ANTWERPEN

Tussenkommende partij :
 de NV WILLIWAW
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Tom Malfait en Jennifer Dubrulle
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Kasteellaan 141
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 13 november 2012, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de deputatie van de provincie Antwerpen van 30 augustus 2012 waarbij het bestuurlijk beroep van de NV Williwaw tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Puurs van 5 maart 2012, houdende ambtshalve wijziging van de milieuvoorwaarden voor de exploitatie van twee windturbines, gelegen aan de Rijksweg te Puurs, gedeeltelijk wordt ingewilligd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekers hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 8 januari 2013. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekers hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 12 juni 2014.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Kloeck, die loco advocaat Peter Flamey verschijnt voor de verzoekers, adviseur Tina Depoorter, die verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Donatienne Ryckbost, die loco advocaat Tom Malfait verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Rita Van Den Eeckhout heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De verzoekers wonen in een woongebied met landelijk karakter in de omgeving van twee windturbines van de tussenkomende partij, die zich volgens het gewestplan Mechelen deels in een gebied voor milieubelastende industrie bevinden en deels in een zone voor nijverheid volgens het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Pullaar. De milieuvergunning voor de windturbines werd door de gemeente Puurs bij besluit van 29 juni 2009 verleend aan de moederverenootschap NV Air Energy voor een termijn van twintig jaar. Deze milieuvergunning bevat geen bijzondere voorwaarden inzake slagschaduw of geluid.

3.2. Op 5 maart 2012 beslist het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Puurs om de vergunningsvoorwaarden van de milieuvergunning voor de twee windturbines ambtshalve te wijzigen. De sectorale voorwaarden inzake geluid en slagschaduw van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna : Vlarem II) worden onmiddellijk opgelegd. Daarvoor wordt de volgende motivering opgegeven :

"Overwegende dat er voor deze inrichting in het VLAREM nog geen normen van toepassing zijn voor de aspecten slagschaduw en geluidshinder; dat hiertoe wel een besluit van de Vlaamse Regering getroffen werd op 23-12-2011, dat op heden nog niet van kracht is; dat er de voorbije maanden heel wat klachten van inwoners, voornamelijk Pullaarsteenweg, geuit werden inzake hinder van de windmolens op vlak van slagschaduw en geluid; dat het aangewezen is niet te wachten op de inwerkingtreding van hogervermeld besluit, noch op de overgangstermijnen, om aan de gestelde hinder op kortere termijn te verhelpen; Overwegende dat de exploitant zelf in het aanvraagdossier (lokalisatienota blz. 31) aangegeven heeft: 'indien zich problemen voordoen kan een schaduwreceptor geplaatst worden en zullen de windturbines stil worden gelegd in de periodes wanneer een hinder van slagschaduw kan optreden'".

Inzake geluid bepaalt artikel 3 van de bijzondere voorwaarden in bijlage 1 bij deze beslissing :

- "- Geluidsmetingen worden uitgevoerd door een erkende milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, deeldomein geluid, vermeld in artikel 6, 1°, c), van het VLAREL. De erkende deskundige richt zich naar gangbare meetvoorschriften. De eerste meting wordt uitgevoerd voor 15 april 2012. Het resultaat wordt voorgelegd aan de gemeentelijke toezichthouder.
- Het specifieke geluid in openlucht wordt vanaf 15 april 2012 in de nabijheid van de dichtstbijzijnde vreemde woning of het dichtstbijzijnde woongebied, per beoordelingsperiode beperkt tot de richtwaarde vermeld in navolgende tabel of tot het achtergrondgeluid als dit hoger is. Als een gebied valt onder twee of meer punten van de tabel dan is in dat gebied de hoogste richtwaarde van toepassing".

3.3. Op 10 april 2012 stelt de tussenkomende partij tegen deze beslissing bestuurlijk beroep in bij de deputatie van de provincie Antwerpen.

3.4. In het kader van de beroepsprocedure verleent de afdeling Milieuvergunningen op 27 april 2012 een deels gunstig, deels ongunstig advies. Zij stelt in hoofdorde dat gelet op de toenemende klachten sinds de exploitatie van de windturbines en mede gelet op de ligging van de windturbines ten opzichte van de klagende omwonenden, het verantwoord is om de nieuwe milieuvorwaarden reeds sneller van toepassing te stellen op de kwestieuze windturbines. Tegelijk nuanceert de afdeling dat "men (...) aan de exploitant de nodige tijd (dient) te geven om na te gaan hoe deze voorwaarden gehaald kunnen worden en geïmplementeerd om te voldoen aan de nieuwe normen".

3.5. Op vraag van de deputatie van de provincie Antwerpen laat de tussenkomende partij een controlemeting inzake potentiële geluidshinder en een slagschaduwstudie uitvoeren. Met betrekking tot de geluidshinder wordt in de aanvullende rapportering besloten dat ter hoogte van de woningen, gelegen op minder dan 500 meter van industriegebied (47dB(A) in de meest ongunstige situatie), voldaan is aan de richtwaarden (49dB(A) / avond en nacht) uit de omzendbrief van 2006.

3.6. Vervolgens brengt de afdeling Milieuvergunningen op 30 juli 2012 een nieuw advies uit. Zij overweegt onder meer :

"Rekening houdende met de nieuwe geluidsnormen voor windturbines en rekening houdende met dat de specifieke bijdrage tot 47dB(A) kan stijgen, zal de exploitant de nodige maatregelen dienen te nemen om te kunnen voldoen aan o.a. de richtwaarde van 43 dB(A) t.h.v. Pullaarsesteenweg".

3.7. Met het thans bestreden besluit van 30 augustus 2012 verklaart de deputatie van de provincie Antwerpen het beroep gedeeltelijk gegrond.

Die beslissing steunt op de volgende motieven :

"Overwegende dat het beroepschrift volgende argumenten bevat:

- Schending van de materiële en formele motiveringsplicht en van het motiveringsbeginsel
 - Het schepencollege wijzigt de exploitatievoorwaarden louter op basis van volgende argumenten : zie besluit schepencollege. De vergunningverlenende overheid komt dus terug op de door haar zelf nog geen drie jaar eerder afgeleverde milieuvergunning, die stelt dat de hinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, en legt strengere voorwaarden op dan voorzien in de Vlarem-reglementering met als enige motivering een verwijziging naar een aantal klachten de voorbije maanden en naar een passage uit de lokalisatienota.
 - Er wordt geen enkel concreet element weergegeven waaruit de concrete hinder zou moeten blijken, laat staan dat de concrete situatie inzake slagschaduw en geluid wordt getoetst. Het besluit houdt geen rekening met de lokale omstandigheden, de bestemming industriegebied, de aanwezigheid van geluidshinder omwille van het verkeer en de expresweg, de nabijheid van drie andere turbines (waarvoor geen extra voorwaarden worden opgelegd), de zonevreemdheid van een aantal woningen, de grote afstand van de woningen tot de turbines, etc. Er werd geen enkel advies uitgebracht of ingewonnen. Een aantal ongefundeerde klachten vormen aldus de enige aanleiding om de vergunningsvoorwaarden in een definitief verleende milieuvergunning plots eenzijdig te wijzigen. Nergens blijkt uit dat de turbines onaanvaardbare hinder zouden veroorzaken, wel in tegendeel. In het vergunningsbesluit van 2009 oordeelde dezelfde overheid dat de hinder aanvaardbaar was en sindsdien is niets aan de feitelijke situatie gewijzigd.
 - Het is ook niet duidelijk waarom net voor deze twee windturbines bijkomende voorwaarden inzake slagschaduw en/of geluid nodig zouden zijn. Deze voorwaarden betekenen nochtans een serieuze meerkost voor de exploitant, bijkomende

formaliteiten en mogelijks ook een rendementsverlies van de turbines zodat toch minstens mag worden verwacht dat wordt gemotiveerd waarom dergelijke supplementaire voorwaarden noodzakelijk zouden zijn.

- De volledige motivering van het besluit beslaat welgeteld twee korte paragrafen. Niet alleen is deze zeer summiere motivering inhoudelijk niet draagkrachtig genoeg om de bestreden beslissing te motiveren, het besluit is ook formeel onvoldoende gemotiveerd. Nochtans dient een dergelijke vergaande afwijking, die - na het verlenen van een vergunning en het doen van de nodige investeringen door de exploitant - plots strengere voorwaarden oplegt dan voorzien in de Vlarem-reglementering, net zeer omstandig te worden gemotiveerd. Er wordt ook nergens uiteengezet in welk opzicht de situatie - los van een aantal klachten - intussen is gewijzigd waardoor de voorwaarden en de adviezen uit de milieuvergunning van 2009 zouden zijn achterhaald. De feitelijke situatie is in tegendeel identiek aan deze in 2009.
- Schending van de procedure ex artikel 45 van Vlarem I en de beginselen van behoorlijk bestuur
 - Het bestreden besluit baseert zich op artikel 45§1 van Vlarem I om de in de lopende vergunning opgelegde bijzondere voorwaarden ambtshalve aan te vullen.
Een vergunningverlenende overheid kan inderdaad de bijzondere voorwaarden van de milieuvergunning ambtshalve wijzigen of aanvullen op basis van artikel 45 van Vlarem I, maar moet hierbij uiteraard de procedurele vereisten en garanties respecteren. Het is duidelijk dat de enige reden van deze wijziging het omzeilen is van de overgangstermijnen met betrekking tot de sectorale voorwaarden voor windturbines in Vlarem I.
In de eerste plaats dient de beslissing te worden gemotiveerd en dient de overheid te beslissen met inachtneming van alle concrete elementen van het dossier.
 - Overeenkomstig het redelijkheidsbeginsel moet het bestuur bij het uitoefenen van een discretionaire bevoegdheid steeds de redelijkheid in acht nemen. Uit vaststaande rechtspraak van de Raad van State blijkt dat het redelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer een bestuurshandeling rust op een onjuiste rechtsopvatting betreffende een doorslaggevend element voor het beslissingsproces (RvS. nr. 72.635, 23 maart 1998, T.B.P. 1998; 765), of wanneer een administratieve overheid een beslissing neemt die men van een normaal werkend bestuur onmogelijk kan verwachten, zijnde een beslissing die het gezond verstand geweld aandoet (zie onder meer: RvS. nr. 41.472, 22 december 1992; Arr. RvS. 1992, z.p.; RvS. nr. 27.719, 24 maart 1987, Arr. RvS. 1987, z.p.). Een administratieve beslissing moet met andere woorden het

resultaat zijn van een deugdelijke afweging, met zin voor maat en verhouding van alle betrokken belangen (RvS. ne 119.016 van 6 mei 2003, CD.P.K. 2003, afl. 4, 740). Aan deze voorwaarden werd niet voldaan en het bestreden besluit vormt dan ook een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.

- Verder dient de exploitant in een vroeg stadium in kennis te worden gesteld van het voornemen van de vergunningverlenende overheid om de vergunning ambtshalve aan te passen en moet hij hierover formeel worden gehoord zodat hij zijn rechten van verdediging kan laten gelden. Dit is in casu evenmin gebeurd en is een schending van het hoorrecht en de rechten van verdediging.
 - Tenslotte verwijst het bestreden besluit wat betreft een eventueel beroep naar artikel 49 van Vlarem I terwijl artikel 54 van Vlarem I hier van toepassing is. Er wordt ook geen beroepstermijn of adres van de beroepsinstantie vermeld, hoewel dit nochtans wettelijk vereist is.
- Schending van het rechtszekerheidsbeginsel
- Dit besluit is een belangrijk en betreuenswaardige precedent en alleen al om die reden is het aangewezen het bestreden besluit te herzien.
 - Volgens het grondbeginsel van de rechtszekerheid moet de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk zijn, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. Het recht op rechtszekerheid houdt onder meer in dat de burger moet kunnen vertrouwen op wat door hem niet anders kan worden opgevat dan als een vaste gedrags- of beleidsregel van de overheid. Daaruit volgt dat de door de overheid opgewekte gerechtvaardigde verwachtingen van de burger moeten worden gehonoreerd (Cass. 27 maart 1992, R. W., 1991-92, 1466; Cass. 11 mei 1998, F.J.F., 1998, nr. 98/211; R.W., 1998-99, 1158).
 - Na het doorlopen van alle noodzakelijke vergunningsprocedures, waarin alle adviezen gunstig waren en geen enkele opmerking of klacht werd geformuleerd, en na het verkrijgen van de nodige vergunningen, heeft cliënte een zware investering gedaan, rekening houdend met de opgelegde voorwaarden en de geldende reglementering. Bij deze investeringen is zij uiteraard uitgegaan van een zeker rendement. Na nog geen drie jaar komt de vergunningverlenende overheid nu eenzijdig terug op deze voorwaarden. In casu is dan ook duidelijk sprake van een schending van het rechtszekerheidsbeginsel.
- Schending van het gelijkheidsbeginsel
- In de onmiddellijke omgeving van de twee windturbines die het voorwerp uitmaken van het bestreden besluit zijn nog drie

andere windturbines gesitueerd en er zijn plannen voor nog een extra windturbine. Het is dan ook onbegrijpelijk waarom enkel de twee windturbines van cliënte worden gevisieerd en bijkomende voorwaarden worden opgelegd, terwijl de overige windturbines ongemoeid worden gelaten.

- Het feit dat de verschillende turbines, die zich in een zelfde situatie bevinden, op een totaal verschillende manier worden aangepakt door de gemeente zonder dat hiervoor een objectief criterium of een voldoende reden voor handen is, is een flagrante schending van het gelijkheidsbeginsel.
- Oorspronkelijk was er geen enkel probleem met de buurt en werden geen klachten of opmerkingen geformuleerd. Begin 2012 beginnen een aantal buurtbewoners zich echter te roeren, onder leiding van een zekere heer Hans Vandendriessche. Er wordt een actiecomité Betere Buurt Puurs opgericht dat radicale eisen stelt en een volledig moratorium op windturbines eist in Vlaanderen.
- Voor wie zonevreemd woont, geldt een hogere tolerantiedrempel inzake hinder
 - Beide windturbines zijn gesitueerd in industriegebied (deels in gebied voor milieubelastende industrie op basis van het gewestplan Mechelen, deels in zone voor bedrijvigheid op basis van het PRUP Pullaar). De meest nabij gelegen woningen zijn niet gelegen in woongebied en de klagers wonen dus zonevreemd.
 - Het is vaste rechtspraak dat in industriegebieden, ambachtelijke zones of agrarische gebieden een hogere tolerantiedrempel geldt voor hinder, net omwille van het feit dat deze gebieden bestemd zijn voor het uitoefenen van bepaalde activiteiten. Wie in dergelijk gebied woont, moet dan ook een hogere tolerantiedrempel hebben voor de eventuele hinder (RvS 1 april 2010, nr. 202.734, p. 9; RvS 24 juni 2010, nr. 205.704, Van den Plas e.a., p. 10-11; RvS 24 juni 2010, nr. 205.705, Gebruers e.a., p. 6; RvS 1 juli 2010, nr. 206.335, Lambert, p. 7, etc.).

Gelet op het deels gunstig/deels ongunstig advies dd. 27 april 2012 van de afdeling van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), bevoegd voor Milieuvergunningen (AMV); op volgende elementen uit dit advies :

1. Een eerste argument van beroeper heeft betrekking op de schending van de materiële en formele motiveringsplicht en van het motiveringsbeginsel. De beroeper stelt dat de summiere motivering inhoudelijk niet draagkrachtig genoeg is om de bestreden beslissing te motiveren. Zij stelt ook dat nergens in het besluit uiteengezet wordt in welk opzicht de situatie - los van een aantal klachten - intussen gewijzigd is waardoor de voorwaarden en de adviezen uit de milieuvergunning van 2009 zouden zijn achterhaald. Er wordt gesteld dat de feitelijke situatie in tegendeel identiek is aan deze in 2009.

Algemeen wordt nergens gesteld hoe uitgebreid een motivering dient te zijn. De motivering van het college heeft betrekking op de

toenemende klachten van inwoners en op de vermelding van de exploitant in de lokalisatienota waarin hij stelt maatregelen te treffen om de slagschaduw hinder te beperken wanneer zich problemen voordoen. De opgelegde bijzondere voorwaarden stemmen overeen met de nieuwe milieuvoorwaarden voor windturbines, welke gepubliceerd werden op 21 maart 2012 in het Belgisch Staatsblad. Er werd een overgangstermijn in Vlarem voorzien voor de inwerkingtreding van deze voorwaarden voor bestaande windturbines, zijnde vanaf 01.01.2015.

De vergunningverlenende overheid kan op elk ogenblik, mits motivering, bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen of deze aanpassen met het oog op de bescherming van de mens en het leefmilieu. Bovendien moet de exploitant steeds de nodige maatregelen treffen om schade en hinder te voorkomen ongeacht de in de verleende vergunning opgelegde voorwaarden.

2. Een volgend argument van beroeper heeft betrekking op schending van artikel 45 van Vlarem I en de beginselen van behoorlijk bestuur. Door de beroeper wordt gesteld dat de exploitant in een vroeg stadium in kennis diende te worden gesteld van het voornemen van de vergunningverlenende overheid om de vergunning ambtshalve aan te passen en dat de exploitant formeel diende te worden gehoord zodat hij zijn rechten van verdediging kon laten gelden. Door de beroeper wordt gesteld dat dit niet gebeurd is en er dus een schending van het hoorrecht en de rechten van verdediging is gebeurd. Overeenkomstig artikel 45§1 van Vlarem I kan de bevoegde overheid bij gemotiveerde beslissing de in de lopende vergunning(en) opgelegde voorwaarden wijzigen of aanvullen. Dit kan o.a. ambtshalve. Door het college werd dit ambtshalve gedaan. In artikel 45§4 van Vlarem I wordt vermeld dat wanneer het om een ambtshalve beslissing gaat inzake een in § 3, tweede lid, bedoelde inrichting, wordt de exploitant door de in §1 bedoelde overheid in een vroeg stadium, per ter post aangetekende zending in kennis gesteld van het voornemen van de overheid. Uit artikel 45§3, tweede lid, blijkt dat deze verplichting beperkt wordt tot GPBV-inrichtingen of inrichtingen die ingedeeld zijn in rubriek 2.3.11 van de indelingslijst.

Aangezien het hier niet gaat om een GPBV-inrichting of om een inrichting die ingedeeld is in rubriek 2.3.11 van de indelingslijst, diende het College van Burgemeester en Schepenen de exploitant niet in een vroeg stadium in kennis te stellen van zijn voornemen.

Er kan besloten worden dat door het College van Burgemeester en Schepenen (CBS) geen schending gebeurd is van de procedure van artikel 45.

3. Door de beroeper wordt aangehaald dat het bestreden besluit verwijst wat betreft een eventueel beroep naar artikel 49 van Vlarem I terwijl art. 54 van Vlarem I van toepassing is en dat geen beroepstermijn of adres van de instantie vermeld werd, hoewel dit nochtans wettelijk vereist is. Artikel 49 van Vlarem I is inderdaad

hier niet van toepassing aangezien het de beroepsprocedure beschrijft tegen elke beslissing van het college van burgemeester en schepenen over een vergunningsaanvraag als bedoeld in art. 6.§1.2° van Vlarem I en tegen een door hetzelfde college gedane aktenaam als bedoeld in art. 6quater §4. Zoals door de beroeper wordt aangehaald, is effectief artikel 54 hier van toepassing. Dit artikel beschrijft de beroepsprocedure tegen een beslissing van het CBS waarbij de vergunningsvoorwaarden overeenkomstig de bepalingen van artikel 45 werden gewijzigd of aangevuld.

Aangezien het door de beroeper ingestelde beroep volledig en ontvankelijk is verklaard en in behandeling genomen, kan gesteld worden dat zijn rechten niet werden geschaad en de foutieve verwijzing geen nadelige gevolgen heeft voor beroeper.

4. Een volgend argument van beroeper heeft betrekking op de schending van rechtszekerheidsbeginsel.

Er dient opgemerkt te worden dat het recht op exploiteren niet werd ontnomen en de vergunningstermijn niet gewijzigd werd. Men heeft enkel de lopende vergunning aangevuld met bijkomende voorwaarden.

De wetgever heeft de mogelijkheid ingebouwd om in de lopende vergunningen opgelegde voorwaarden te wijzigen of aan te vullen. Deze mogelijkheid laat onder andere toe dat bij nieuwe inzichten het mogelijk is om de vergunningsvoorwaarden te wijzigen of aan te vullen. Het louter gebruik maken van een expliciet door de wetgever voorziene mogelijkheid om voorwaarden te wijzigen, schendt het rechtzekerheidsbeginsel niet. Bijkomend dient erop gewezen dat de opgelegde voorwaarden aan de beroeper sowieso binnen enkele jaren van toepassing zouden zijn.

Men dient echter wel aan de exploitant de nodige tijd te geven om na te gaan hoe deze voorwaarden gehaald kunnen worden en geïmplementeerd om te voldoen aan de nieuwe normen.

5. Een volgend argument van beroeper heeft betrekking op de schending van het gelijkheidsbeginsel. De beroeper stelt dat in de onmiddellijk omgeving nog drie andere windturbines gesitueerd zijn en er plannen zijn voor nog een extra windturbine. De beroeper haalt aan dat het onbegrijpelijk is waarom enkel de twee windturbines van de exploitant worden geïmplementeerd en bijkomende voorwaarden worden opgelegd krijgen, terwijl de overige windturbines ongemoeid worden gelaten.

In de regio bevinden zich inderdaad 5 in werking zijnde windturbines; twee van de beroeper, twee van Aspiravi en één van Pfizer. De twee windturbines van Aspiravi bevinden zich op meer dan 2,5 km van de windturbines van de beroeper en zijn gelegen binnen het gebied tussen A12/N177 en het kanaal, t.h.v. de Ruppeltunnel. De minimale afstand tussen deze windturbines en de Pullaarsesteenweg, waar de klagers zich bevinden, bedraagt 1.700m. Gelet op de ruime afstand tussen de windturbines van de beroeper en deze van Aspiravi, kan verondersteld worden dat deze elkaar niet

beïnvloeden.

Er kan geen vergelijking gemaakt worden met de windturbines van Aspiravi, aangezien deze op een andere locatie gelegen zijn en dus een andere invloed hebben op de omgeving.

De windturbine van Pfizer bevindt zich langs de andere kant van de N16/Rijksweg, dan de twee windturbines van de beroeper. De minimale afstand tussen de windturbine van Pfizer en de Pullaarsteenweg bedraagt circa 1.000m.

Echter de minimale afstand tussen de windturbines van de beroeper en de Pullaarsteenweg, waar de klagers zich bevinden, bedraagt circa 550m.

Gelet op de dubbele afstand tot de Pullaarsteenweg en gelet op de ligging langs de andere kant van de N16/Rijksweg, kan aangenomen worden dat de hinder van de windturbine van Pfizer op de Pullaarsteenweg ondergeschikt is aan die van de beroeper.

Door de beroeper wordt gesteld dat pas sinds begin 2012 er klachten zijn en dat er voorheen geen probleem met de buurt was en er geen klachten of opmerkingen geformuleerd werden. Door de milieudienst van Puurs werd gemeld dat de 2 windturbines van de beroeper sinds de zomer van 2011 in exploitatie zijn en dat de klachten zijn beginnen te komen vanaf het najaar van 2011. Gezien de windturbines pas in werking zijn vanaf de zomer van 2011, is het niet verwonderlijk dat de klachten dateren van eind 2011/ begin 2012. Er kunnen moeilijk klachten van geluid en slagschaduw zijn voor de windturbines in werking zijn. Er dient echter opgemerkt te worden dat de windturbines van Aspiravi en Pfizer al enige jaren in exploitatie zijn zonder dat er klachten gemeld werden bij de milieudienst van Puurs. De klachten van slagschaduw en geluid zijn pas begonnen bij de exploitatie van de 2 windturbines van de beroeper. Voorheen waren er geen klachten.

Gelet op de ontstane en toenemende klachten sinds de exploitatie van de windturbines van de beroeper en gelet op de ligging van de windturbines t.o.v. de klagers, kan besloten worden dat het verantwoord was van het college om de nieuwe milieuvoorwaarden reeds sneller van toepassing te stellen voor deze specifieke windturbines dan voor de andere windturbines welke verder af gelegen zijn.

Er wordt inderdaad een bijkomende windturbine voorzien. Deze aanvraag is lopende, bijgevolg is hierover nog geen beslissing genomen. Er dient opgemerkt te worden dat indien een vergunning verleend wordt aan de windturbine, de windturbine dient te voldoen aan de nieuwe milieuvoorwaarden voor windturbines. Voor windturbines die na 1 januari 2012 vergund zijn gelden de verplichtingen van afdeling 5.20.6 Installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie, onmiddellijk. Voor deze windturbine kunnen eventueel ook bijkomende maatregelen opgelegd worden.

6. Een laatste argument van beroeper heeft betrekking op de

zonevreemdheid van woningen en dat voor deze woningen een hogere tolerantiedrempel geldt inzake(h) hinder. In het beroep wordt aangehaald dat de meest nabij gelegen woningen niet gelegen zijn in woongebied en de klagers dus zonevreemd wonen.

Er dient opgemerkt te worden dat die hogere tolerantiedrempel inzake hinder voor zonevreemde woningen in de eerste plaats betrekking heeft op de hinder die eigen is aan het gebied en de er normaal mee verbonden activiteiten.

In de bijzondere voorwaarde opgelegd in het besluit van het College van Burgemeester en Schepenen d.d. 5 maart 2012 wordt gesteld dat het specifieke geluid in openlucht in de nabijheid van de dichtstbijzijnde vreemde woning of het dichtstbijzijnde woongebied, per beoordelingsperiode beperkt dient te worden tot de richtwaarde vermeld in de toegevoegde bijlage of tot het achtergrondgeluid als dit hoger is.

Deze nieuwe bijzondere voorwaarden hebben betrekking op een algemene verstrenging van de geluidsnormen per bestemmingsgebied. Deze verstrenging is overeenkomstig de nieuwe milieuvoorwaarden voor windturbines.

In tegenstelling tot wat de beroeper aanhaalt, gelden voor zonevreemde woningen dezelfde geluidsnormen als in het betreffende bestemmingsgebied waarin deze gelegen zijn.

Ter verduidelijking; voor een woning gelegen in industriegebied, een zogenaamd zonevreemde woning, geldt een geluidsnorm van 60 dB(A) (overdag) en 55dB(A) ('s avonds en 's nachts), en voor een woning gelegen in woongebied op minder dan 500m van industriegebied een norm van 48 dB(A) (overdag) en 43 dB(A) ('s avonds en 's nachts).

Er dient opgemerkt te worden dat in art. 2.2.3.1§3 van Vlarem II vermeld wordt dat steeds bijzondere milieukwaliteitsnormen kunnen uitgewerkt worden naargelang van de omgeving of de gevoeligheid van de bevolkingsgroep, naargelang het gaat om bestaande of nieuwe situaties en naargelang van het type omgevingslawaaï.

Met betrekking tot slagschaduw geldt voor elk relevant slagschaduwgevoelig object een norm 8uur effectieve slagschaduw per jaar en 30 minuten per dag. Er wordt hier geen onderscheid gemaakt in bestemmingsgebieden.

Algemeen kan besloten worden dat de extra voorwaarden die opgelegd werden zich niet richten op de zonevreemde woningen, maar vastgelegd werden in functie van het bestemmingsgebied.

7. Met het besluit van het College van Burgemeester en schepenen d.d. 29 juni 2009 is een vergunning verleend aan Air Energy voor de exploitatie van 2 windturbines met bijhorende transformatoren te Puurs. Op 17 januari 2011 werd deze vergunning overgenomen door nv Williwaw.

Rekening houdende met dat de woningen in de Pullaarsteenweg zich ten noordoosten-oosten van de windturbines bevinden, op een afstand van minimum 550m, en dat deze woningen dus minstens

binnen de verwachte 8uur -slagschaduwcontour van de windturbines zijn gelegen, rekening houdende met dat tussen de windturbines en de woningen van de Pullaarsteenweg zich geen drukke verkeerswegen bevinden en dat zich geen andere geluidsproducerende bedrijven bevinden tussen in, rekening houdende met dat de ruimte tussen de windturbines en de Pullaarsteenweg agrarisch gebied betreft en dus voornamelijk velden zijn, rekening houdende met de klachten van de inwoners en rekening houdende met de nieuwe inzichten m.b.t. de hinder van windturbines, is het aangewezen om de nieuwe milieuvoorwaarden voor de windturbines al vóór 1 januari 2015 van toepassing te stellen.

Aan de exploitant dient echter wel de nodige tijd gegeven te worden om te onderzoeken hoe deze bijzondere voorwaarden gehaald kunnen worden, en de nodige tijd om de maatregelen te implementeren. Bijgevolg wordt aan de exploitant een termijn van 6 maand na dit besluit gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de maatregelen die getroffen dienen te worden om te voldoen aan deze strengere normen, en dienen na een termijn van 12 maand na dit besluit de maatregelen geïmplementeerd te zijn om te voldoen aan de strengere normen.

Gelet op het feit dat geen advies werd ontvangen van de provinciaal stedenbouwkundig ambtenaar (PSA);

Gelet op het feit dat in zitting van de deputatie van 31 mei 2012 volgende partijen werden gehoord:

- Mevrouw Ponchaut Charlotte, loco Mr. Malfait, namens de nv Williwaw;
- De heren Tourné Ronald, schepen, en de heer Yves Jean, deskundig medewerker milieudienst, namens de gemeente Puurs;

Gelet op het feit dat tijdens de hoorzitting van 31 mei 2012 het volgende werd gesteld:

- de heer Tourné schetst de historiek van het dossier en stelt dat na klachten van de buurt beslist is strengere voorwaarden inzake slagschaduw en geluidsoverlast op te leggen, op basis van de nieuwe normen die gelden per 1 januari 2012. Hij benadrukt dat de vrees voor slagschaduwhinder reeds in het oorspronkelijk dossier was opgenomen;
- meester Ponchaut benadrukt dat de wetgeving voorziet in een overgangperiode, dat het enkel gaat om beweerde hinder. De exploitant heeft op dit moment slechts voorlopige resultaten van geluidsmetingen, zij het dat die doen uitschijnen dat er overschrijdingen zullen kunnen worden vastgesteld;
- namens de deputatie stelt gedeputeerde Wellens dat de deputatie een oordeel wil vellen op basis van geobjectiveerde gegevens met betrekking tot geluidshinder en hinder van slagschaduw te verzamelen. Hij verzoekt de partijen onmiddellijk en in onderling overleg metingen uit te voeren en deze aan de deputatie over te maken;

Gelet op het feit dat de deputatie in zitting van 31 mei 2012 besliste dit dossier te verdagen; dat werd beslist dat exploitant en gemeentebestuur geobjectiveerd cijfermateriaal over de geluids- en slagschaduwhinder dienden voor te leggen;

Gelet dat met brieven van 5 juni 2012 zowel aan exploitant als het schepencollege bovenstaande informatie werd opgevraagd;

Gelet op het feit dat op 19 juli 2012 de eindrapporten van het geluid en van de slagschaduwhinder werden ontvangen;

Gelet op het deels gunstig-ongunstig advies dd. 30 juli 2012 van de AMV (kenmerk AMV/A/12/8557); op volgende elementen uit dit advies :

1. De geluidsstudie werd opgesteld door een erkende milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, zijnde Guy Putzeys van dBA-Plan.

Het doel van de metingen was om na te gaan of de normen volgens de omzendbrief worden gerespecteerd.

In de studie wordt vermeld dat er overdag veel verkeer is op de industriewegen en ook het verkeer op de N16 en de A12 bepalend is voor het omgevingsgeluid. Vanaf 23u zakt het omgevingsgeluid echter beduidend, en zijn de windturbines dan wel hoorbaar in de Pullaarsteenweg.

Er werden 2 meetpunten gekozen:

Meetpunt 1= achterkant terrein Duvel, gelegen in agrarisch gebied op 108m van WT2

Meetpunt 2= Pullaarsteenweg 168, gelegen in woongebied met landelijk karakter op minder dan 500m van industriegebieden en op 413m van WT 2.

Er werd continu gemeten op de 2 meetpunten vanaf 10 april 2012 tot midden 23 mei 2012. Vervolgens werd op woensdagnacht op 25 april 2012 een bemande meting uitgevoerd op het fietspad t.h.v. de woningen in de Pullaarsteenweg en op meetpunt 2, en werd op zaterdagvoormiddag 9 juni 2012 tussen 11u en 12u een aan/uit meting uitgevoerd op het fietspad t.h.v. de woningen in de Pullaarsteenweg.

Uit de metingen blijkt dat vanaf 1,8MW opwekkend vermogen per turbine de specifieke bijdrage tot circa 47 dB(A) stijgt. De grootste bijdrage van de windturbines werd berekend bij een wind uit zuid tot zuidwesten.

In de studie wordt besloten dat op basis van de bemande metingen en continue metingen er bevestigd wordt dat de richtwaarde van 49dB(A) voor de avond- en nachtperiode (conform omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02) in de Pullaarsteenweg 168 niet overschreden wordt. De richtwaarde uit de omzendbrief wordt gerespecteerd door het specifiek geluid van de twee windturbines.

Rekening houdende met de nieuwe geluidsnormen voor windturbines en rekening houdende met dat de specifieke bijdrage tot 47dB(A) kan stijgen, zal de exploitant de nodige maatregelen dienen te nemen om te kunnen voldoen aan o.a. de richtwaarde van 43dB(A) t.h.v. Pullaarsteenweg.

2. De slagschaduwstudie werd opgesteld door Grontmij Belgium nv. De slagschaduwimpact van het windmolenpark van Williwaw is specifiek berekend voor een aantal locaties (woningen/woongebieden) in de nabije omgeving van de windturbines. In de studie werden voornamelijk de woonzones van de klagers beschouwd, zijnde de woonlinten van de Pullaarsteenweg, Begonialaan, Tulpenlaan en de Eikerlandstraat. De slagschaduw t.g.v. de windturbines is berekend aan de hand van de WindPRO software.

Er dient opgemerkt te worden dat in de slagschaduwstudie specifiek de slagschaduwimpact van het Williwaw windpark beschouwd is op de nabijgelegen woningen/woongebieden. De zuidelijk gelegen windturbine van Pfizer en de windturbines van Aspiravi in het noorden zijn buiten beschouwing gelaten.

In de slagschaduwstudie werd de berekende slagschaduwhinder getoetst aan de normgeving opgelegd in Omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 'Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van Windturbines'. Een maximum van 30uur effectieve slagschaduw per jaar binnen in de bewoonde woning wordt aanvaardbaar geacht.

Er werden 61 relevante slagschaduwgevoelige objecten gekozen, zijnde de meest nabijgelegen locaties en locaties die representatief zijn voor nabijgelegen vergelijkbare objecten.

In de studie werden obstakels zoals gebouwen en/of beplanting tussen turbine en gevoelige objecten niet meegenomen in de berekeningen, werden woningen beschouwd als een object dat licht ontvangt uit alle richtingen en werd als slagschaduwreceptor een standaardraam op 1m boven het maaiveld met een breedte van 5m en met een hoogte van 2m genomen.

Uit de slagschaduwstudie blijkt dat de windturbines niet dienen stilgezet te worden om aan de norm van de omzendbrief, zijnde maximum 30 uur effectieve slagschaduw per jaar, te kunnen voldoen.

Uit de slagschaduwstudie blijkt dat de te verwachte slagschaduwhinder t.h.v de klagers in

- a) de Pullaarsteenweg gelegen is tussen 1u58 en 10u41 per jaar
- b) de Begonialaan en Tulpenlaan gelegen is tussen 1u8 en 2u41 per jaar
- c) de Eikerlandstraat gelegen tussen 0u51 en 2u30 per jaar

Een maximale verwachte slagschaduwhinder van 14u16 per jaar werd berekend t.h.v. het slagschaduwgevoelig object gelegen in de A. Meermansdreef, zijnde ten zuidwesten van WT1 van Williwaw.

Er dient op te worden gewezen dat de studie een worstcase situatie weergeeft:

- a) er werd geen rekening gehouden met obstakels zoals gebouwen, woningen of beplanting
- b) er is uitgegaan van het Green house-principe

Algemeen kan besloten worden dat de te treffen maatregelen om te

kunnen voldoen aan de nieuwe norm van maximaal 8uur effectieve slagschaduw per jaar en maximum 30minuten per dag eerder beperkt zullen zijn,

3. Aangezien door de exploitant reeds onderzoekswerk verricht is m.b.t. geluid en slagschaduw, weliswaar er getoetst werd aan de voorwaarden uit de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02, wenst de afdeling milieuvergunningen de termijn voor onderzoek naar maatregelen en de termijn voor de implementatie van de maatregelen te beperken tot drie maand na datum van dit besluit.
4. De afdeling milieuvergunningen behoudt haar deels gunstig/ongunstig advies mits wijziging van de bijzondere voorwaarden.

Gelet op het feit dat in zitting van de deputatie van 30 augustus 2012 volgende partijen werden gehoord:

- De heren Meyns en Malfait, namens de beroeper NV Williwaw;
- De heren Segers en Tourné, namens het gemeentebestuur van Puurs;

Gelet op het feit dat tijdens de hoorzitting van 31 mei 2012 het volgende werd gesteld:

- De raadsman van de nv Williwaw schetst de historiek van het dossier en beklemt toont dat :
 - het protest in feite beperkt is tot een zeer kleine, maar extreme groep actievoerders in de Pullaartstseenweg;
 - het bedrijf erg constructief wil meewerken aan een oplossingen, hetgeen blijkt uit herhaald overleg met het gemeentebestuur en de meting van bijkomende gegevens in het kader van dit beroep;
 - het dossier een precedent zou betekenen, aangezien de gemeente normen wil opleggen die in feite pas van 1 januari 2015 gelden;
 - de exploitant aan de norm voor slagschaduw zou kunnen voldoen op korte termijn, maar dat er voor de norm geluid nog onderzoek en ingrepen nodig zijn;
- Het gemeentebestuur stelt inderdaad onder druk te staan van een actiecomité, en benadrukt ook de constructieve ingesteldheid van de exploitant;

Gelet op de ligging van de inrichting in een gebied van het gewestplan Mechelen, waarvoor volgende voorschriften van toepassing zijn: milieubelastende industrieën;

Overwegende dat gesteld kan worden dat de wijziging van voorwaarden verenigbaar is met voormelde ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften;

Overwegende dat wordt gemeend dat het advies van de AMV deels kan worden gevolgd, gelet op het feit dat het alleszins billijker is om exploitant nog een zekere inlooperperiode te gunnen; dat het billijk wordt geacht dat de exploitant dient te voldoen aan de voorwaarden, zoals voorgesteld door de AMV, in verband met de slagschaduw binnen de drie maanden en aan de voorwaarden zoals voorgesteld door de AMV, inzake geluid uiterlijk op 1 januari 2015; dat derhalve de bijzondere voorwaarden 2 en 3, zoals voorgesteld door de AMV ('Binnen een termijn van drie maand na datum van

dit besluit dient de exploitant een onderzoek uit te voeren naar maatregelen die genomen dienen te worden om te voldoen aan de voorwaarden voor slagschaduw en geluid vermeld in punt 1 van dit besluit. Dit onderzoek en de te treffen maatregelen dienen overgemaakt te worden aan het college van burgemeester en schepenen van Puurs en binnen een termijn van drie maand na datum van dit besluit dient de exploitant deze maatregelen geïmplementeerd te hebben, zodat voldaan wordt aan de voorwaarden vermeld in punt 1 van dit besluit') kunnen worden geschrapt gelet op het feit dat de onderhavige beslissing reeds inhoudt dat tegen de gestelde data de inrichting moet voldoen aan de verstrengde normen wat betreft slagschaduw en geluid;

Overwegende dat derhalve het beroep gedeeltelijk gegrond is".

Het beschikkend gedeelte van de bestreden beslissing luidt :

"§1. Het beroep, ingediend door advocaat T. Malfait namens de nv Williwaw (exploitant) tegen het besluit van het college van burgemeester en schepenen van Puurs dd. 5 maart 2012 waarbij het college is overgegaan tot het ambtshalve wijzigen van de voorwaarden opgelegd bij de vergunning tot het exploiteren van twee windturbines te 2870 Puurs, Rijksweg z/n (afdeling-sectie-perceel) 01-D-29H, 01-C-222, wordt gedeeltelijk gegrond verklaard.

§2. Het besluit van het college van burgemeester en schepenen van Puurs dd. 5 maart 2012 wordt bevestigd, mits vervangen van bijlage 1 van dit besluit door de volgende bijzondere voorwaarden.

1. Bijzondere voorwaarden van toepassing 3 maand na datum van dit besluit inzake slagschaduw:

- er geldt een maximum van acht uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag voor elk relevant slagschaduwgevoelig object;
- als een slagschaduwgevoelig object (een binnenruimte waar slagschaduw van windturbines hinder kan veroorzaken) zich bevindt binnen de contour van vier uur verwachte slagschaduw per jaar van de windturbine, wordt de windturbine uitgerust met een automatische stilstandmodule;
- de exploitant houdt een logboek bij per windturbine; dat logboek vermeldt de nodige gegevens om de effectieve slagschaduw voor elk relevant slagschaduwgevoelig object binnen de contour van vier uur verwachte slagschaduw per jaar te bepalen.
- de exploitant houdt voor de toezichthoudende ambtenaren de volgende gegevens voor elk relevant slagschaduwgevoelig object binnen de contour van vier uur verwachte slagschaduw per kalenderjaar bij:
 - de lijst van alle relevante slagschaduwgevoelige objecten met hun respectievelijke Lambertcoördinaten;
 - een slagschaduwkalender voor elk relevant slagschaduwgevoelig object in tabelvorm waarin de

astronomisch maximaal mogelijke slagschaduwduur voor elke windturbine wordt weergegeven.

- De exploitant stelt minstens de eerste twee exploitatiejaren een controlerapport op; het rapport vermeldt ten minste hoeveel effectieve slagschaduw elk relevant slagschaduwgevoelig object binnen de contour van 4 uur verwachte slagschaduw per jaar heeft getroffen en welke remediërende maatregelen eventueel zijn genomen;

2. Bijzondere voorwaarden van toepassing vanaf 1 januari 2015 inzake geluid:

- Geluidsmetingen worden uitgevoerd door een erkende milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, deeldomein geluid, vermeld in artikel 6, 1°, c), van het VLAREM. De erkende deskundige richt zich naar de meetvoorschriften van de minister bevoegd voor leefmilieu.
- Het specifiek geluid in openlucht wordt in de nabijheid van de dichtstbijzijnde vreemde woning of het dichtstbijzijnde woongebied, per beoordelingsperiode beperkt tot de richtwaarden vermeld in navolgende tabel of tot het achtergrondgeluid als dit hoger is.

Gebied	richtwaarde in LAeq,15min dB(A) in openlucht		
	Overdag 7u-19u	's avonds 19u-22u	's nachts 22u-7u
1° Gebieden voor verblijfsrecreatie	44	39	39
2°a Gebieden of delen van gebieden, uitgezonderd woongebieden of delen van woongebieden, gelegen op minder dan 500 m van industriegebieden	50	45	45
2°b Woongebieden of delen van woongebieden op minder dan 500m gelegen van industriegebieden	48	43	43
3°a Gebieden of delen van gebieden, uitgezonderd woongebieden of delen van woongebieden, op minder dan 500 m gelegen van gebieden voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen, van dienstverleningsgebieden of van ontginningsgebieden, tijdens de ontginning	48	43	43
3°b Woongebieden of delen van	44	39	39

woongebieden op minder dan 500 m gelegen van gebieden voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen, van dienstverleningsgebieden of van ontginningsgebieden, tijdens de ontginning			
4° Woongebieden	44	39	39
5° Industriegebieden, dienstverleningsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen en ontginningsgebieden tijdens de ontginning	60	55	55
5bis° Agrarische gebieden	48	43	43
6° Recreatiegebieden, uitgezonderd gebieden voor verblijfsrecreatie	48	43	43
7° Alle andere gebieden, uitgezonderd: bufferzones, militaire domeinen en deze waarvoor in bijzondere besluiten richtwaarden worden vastgelegd	44	39	39
8° Bufferzones	55	50	50
9° Gebieden of delen van gebieden op minder dan 500 m gelegen van voor grindwinning bestemde ontginningsgebieden tijdens de ontginning	48	43	43

(...)"

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

4. De tussenkomende partij werpt op dat de verzoekers niet doen blijken van het in rechte vereiste belang. Zij stelt dat uit de ligging van de woningen van de verzoekers op 300 meter van de windturbines op zich het bestaan van hinder niet kan worden afgeleid en dat ook geen studie wordt voorgelegd waaruit blijkt dat zij effectief hinder, laat staan onaanvaardbare hinder, van de

exploitatie ondervinden. Evenmin zou worden aangetoond dat de geldende milieunormen worden overschreden. Het actuele karakter van het belang wordt eveneens in vraag gesteld omdat de verzoekers geen beroep hebben ingesteld tegen de basisvergunning van 2009.

5. De verzoekers repliceren in hun memorie van wederantwoord dat talloze klachten en meldingen werden ingediend door henzelf en door andere omwonenden, dat de exploitant tevens in gebreke werd gesteld, dat uit het onderzoek dat de tussenkomen partij zelf heeft laten uitvoeren blijkt dat de sectorale geluidsnormen ter hoogte van hun woningen aan de Pullaarsteenweg worden overschreden, dat slagschaduw hinderlijk is ook al is die beperkt tot maximum acht uren per jaar en dat de bewering als zouden er recent maatregelen zijn genomen om de geluidshinder te beperken, niet wordt gestaafd.

Beoordeling

6. Overeenkomstig artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kunnen de beroepen tot nietigverklaring voor de Raad van State worden gebracht door elke partij welke doet blijken van een benadeling of van een belang. De verzoekende partij moet doen blijken van het rechtens vereiste, rechtstreeks, persoonlijk, zeker en actueel belang bij de gevraagde vernietiging.

Om belang te hebben bij het bestrijden van een beslissing die betrekking heeft op de exploitatie van een vergunningsplichtige inrichting moet de verzoekende partij derhalve aantonen of minstens aannemelijk maken dat zij hinder of nadeel kan ondervinden door de betrokken exploitatie. Opdat van een voldoende belang sprake zou zijn, moet evenwel niet worden aangetoond dat die hinder onaanvaardbaar is.

De afstand tussen de woon- of verblijfplaats van de omwonende en de plaats waar de hinder zijn oorsprong vindt, geldt daarbij als een belangrijk

objectief criterium. De weging van het objectief gegeven van de afstand tussen de inrichting en de woonomgeving van de verzoekende partij hangt af van de concrete gegevens van de zaak, inzonderheid van de aard en de kenmerken van de vergunde inrichting.

7. Te dezen strekt de bestreden beslissing tot wijziging van de milieuvoorwaarden, onder meer inzake geluid, van de geldende milieuvergunning voor de windturbines. De verzoekers poneren dat het van kracht worden van de nieuw opgelegde strengere normen vanaf 1 januari 2015, hen niet beschermt tegen de geluidsoverlast die zij actueel moeten ondergaan.

Een geluidsstudie ligt aan de basis van de ambtshalve wijziging van de vergunningsvoorwaarden. Uit die studie blijkt dat het geluid van de windturbines draagt tot aan de Pullaarsteenweg, zijnde de woonplaats van de verzoekers, waar waarden gemeten werden tot 47 dB(A) tijdens de avond en de nacht. De niet-betwiste vaststellingen van voornoemde studie laten bezwaarlijk toe te concluderen dat de verzoekers geen of slechts verwaarloosbare hinder ondervinden door de exploitatie van de windturbines in kwestie.

Evenmin wordt aangenomen dat de vernietiging van de bestreden beslissing hen niet tot voordeel kan strekken. Het is immers niet uitgesloten dat de verwerende partij in het kader van de herneming van de beroepsprocedure na een vernietigingsarrest geluidsnormen oplegt die wel tegemoetkomen aan de verzuchtingen van de verzoekers. Het feit dat de basisvergunning voor de windturbines niet werd aangevochten, doet daaraan geen afbreuk.

De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van het enig middel

Standpunt van de partijen

8. In een enig middel wordt de schending aangevoerd van artikel 26 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna : milieuvergunningsdecreet), van artikel 54 van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (Vlarem I), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van het zorgvuldigheidsbeginsel, van het redelijkheidsbeginsel en van de materiële motiveringsplicht. Tevens zou de bestreden beslissing de vereiste feitelijke en juridische grondslag ontberen.

De verzoekers betogen dat niet blijkt op grond van welke milieuhygiënische motieven de verwerende partij is voorbijgegaan aan het advies van de afdeling Milieuvergunningen, dat de verwijzing naar de "billijkheid" volkomen vreemd is aan de systematiek van het milieuvergunningsdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten omdat bij de beoordeling enkel argumenten van milieuhygiënische en stedenbouwkundige aard een rol mogen spelen, dat door enkel rekening te houden met de economische belangen van de exploitant de verwerende partij haar bevoegdheden heeft overschreden, dat uit de motivering van de bestreden beslissing niet blijkt waarom de verwerende partij van oordeel is dat de geluidshinder momenteel tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt, dat de bij de zaak betrokken belangen niet op een evenwichtige wijze werden afgewogen, dat blijkt dat de exploitant wel degelijk op korte termijn de noodzakelijke maatregelen kan nemen om aan de geluidsnorm van Vlarem II te voldoen, dat die normen gebaseerd zijn op nieuwe inzichten inzake de hinderlijkheid van windturbines en zodanig als minimumnormen moeten worden beschouwd, dat niet kan worden beweerd dat de geluidsnormen die door de in eerste aanleg bevoegde instantie werden opgelegd te drastisch of te irrealistisch zouden zijn, dat het niet bijtreden van een andersluidend advies een strengere

formele motivering vereist, dat de bestreden beslissing eveneens indruist tegen het standstillbeginsel zoals vervat in artikel 1.2.1, § 2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en tevens tegen het grondrecht op de bescherming van een gezond leefmilieu zoals verankerd in artikel 23 van de Grondwet en dat de verwerende partij op het vlak van de beheersing van geluidshinder niet heeft bepaald welke normen van toepassing zijn voorafgaand aan 1 januari 2015.

9. De verwerende partij repliceert dat de normen die opgelegd werden door het bestreden besluit strenger zijn dan de geldende Vlarem II-normen, dat immers inzake slagschaduw voorwaarden opgelegd werden waaraan de exploitant binnen de drie maanden moet voldoen, dat de nieuwe sectoraal geldende geluidsnormen een zekere aanpassingstijd vereisen zodat het gepast is deze niet met onmiddellijke ingang op te leggen conform de vraag die de raadsman van de exploitant uitdrukkelijk heeft geuit tijdens de hoorzitting van 30 augustus 2012, dat het net van behoorlijk bestuur getuigt dat zij met deze vraag in de mate van het mogelijke rekening heeft gehouden, dat het behoort tot haar beoordelingsvrijheid om te beslissen of toekomstige normen onmiddellijk van toepassing worden verklaard in een concreet geval, dat de opgelegde voorwaarden inzake slagschaduw strenger zijn dan de huidige wetgeving en met betrekking tot de zogenaamde geluidshinder de geldende wetgeving eveneens wordt nageleefd zodat er niet valt in te zien welk nadeel de verzoekers ondergaan en, ten slotte, dat de billijkheid als rechtsbron wordt erkend zodat daarmee wel degelijk rekening mocht worden gehouden bij het nemen van de bestreden beslissing.

10. De tussenkomende partij laat gelden dat uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt waarom de verwerende partij het advies van de afdeling Milieuvergunningen deels wel en deels niet heeft gevolgd, meer bepaald omdat de verstrengde normen van Vlarem II in principe nog niet gehaald moeten worden gelet op de overgangsbepalingen van voormeld besluit, maar dat wanneer men hieraan toch kan voldoen, wat het geval is voor slagschaduw, deze strengere normen actueel kunnen worden opgelegd, dat de bestreden beslissing steunt op een

voldoende uitgebreide, consistente en concrete motivering, dat uit de opgegeven motivering tevens blijkt waarom de verwerende partij van oordeel was dat de strengere geluidsnormen slechts vanaf 1 januari 2015 zullen gelden en dat derhalve aan de materiële en de formele motiveringsplicht werd voldaan. Zij wijst er voorts op dat de bestreden beslissing volledig verenigbaar is met het advies van de afdeling Milieuvergunningen en daarvan enkel verschilt doordat er een langere overgangstermijn wordt toegekend. Volgens de tussenkommende partij komt de kritiek van de verzoekers in feite neer op een kritiek op de overgangsbepalingen van Vlarem II voor bestaande inrichtingen, en vormt dergelijke wetskritiek geen geldig argument om een milieuvergunning te vernietigen. Het beroep op de billijkheid volgt volgens de tussenkommende partij uit de zorgvuldige afweging van alle belangen, en kadert in de appreciatiebevoegdheid waarover de vergunningverlenende overheid beschikt. De verzoekers zouden ook niet aantonen dat zij effectief hinder ondervinden en er was dan ook geen dwingende noodzaak om strengere exploitatievoorwaarden op te leggen.

11. In hun memorie van wederantwoord dupliceren de verzoekers dat de aangevoerde billijkheidsredenen niets te maken hebben met de praktische noodwendigheden of de nood aan bijkomend onderzoek en eigenlijk gewoon economische overwegingen zijn, aangezien de turbines bij gereduceerd vermogen minder renderen, dat de stelling van de tussenkommende partij dat de afwijking ten opzichte van het advies van de afdeling Milieuvergunningen gaat over de appreciatie van de duur van de overgangstermijn, "louter semantiek" betreft, dat het uitgangspunt voor de verstrengde normen wel degelijk voortkomt uit het bestaan van onaanvaardbare hinder en dat voor het aantonen van die hinder verwezen kan worden naar de uiteenzetting van hun belang, de herhaalde en volgehouden melding van klachten, inzonderheid de klacht die zij hebben ingediend bij de gemeentelijke toezichthoudende ambtenaar en naar een formele ingebrekestelling van de tussenkommende partij.

12. In haar laatste memorie voegt de tussenkommende partij nog toe dat bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden niet enkel kunnen worden

opgelegd om de hinder voor mens en omgeving tot een aanvaardbaar niveau te beperken, maar ook om de voorwaarden te versoepelen, zodat het bestaan van een bijzondere milieuvergunningsvoorwaarde inzake geluid op zich geen indicatie is over het al dan niet bestaan van onaanvaardbare hinder. Bovendien valt het volgens haar "buiten de discretionaire bevoegdheid van de Raad van State om op basis van één, niet-dwingend geformuleerde, passage in het advies van AMV te besluiten dat de hinder van het windturbinepark onaanvaardbaar zou zijn".

Beoordeling

13. Overeenkomstig artikel 20 van het milieuvergunningsdecreet kan de vergunningverlenende overheid bij het verlenen van de vergunning bijzondere vergunningsvoorwaarden opleggen met het oog op de bescherming van de mens en het leefmilieu. Artikel 21, § 1, van hetzelfde decreet verleent aan de bevoegde overheid de mogelijkheid om bij gemotiveerde beslissing de in de lopende vergunning opgelegde voorwaarden ambtshalve te wijzigen of aan te vullen.

14. Te dezen heeft de verwerende partij uitspraak gedaan over het beroep dat de tussenkomende partij heeft ingesteld tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Puurs van 5 maart 2012 houdende ambtshalve wijziging van de voorwaarden van de op 29 juni 2009 verleende milieuvergunning. De verwerende partij heeft dit beroep gedeeltelijk gegrond verklaard op grond van de overwegingen dat "het advies van de AMV deels kan worden gevolgd, gelet op het feit dat het alleszins billijker is om exploitant nog een zekere inlooperperiode te gunnen" en "het billijk wordt geacht dat de exploitant dient te voldoen aan de voorwaarden, zoals voorgesteld door de AMV, in verband met de slagschaduw binnen de drie maanden en aan de voorwaarden zoals voorgesteld door de AMV, inzake geluid uiterlijk op 1 januari 2015". Concreet impliceert de bestreden beslissing dat de opgelegde geluidsnormen pas van kracht worden op 1 januari 2015, terwijl de in eerste aanleg beoordelende instantie op korte termijn aan de geluidshinder heeft willen

remediëren door richtwaarden voor het specifiek geluid in open lucht van toepassing te verklaren vanaf 15 april 2012.

15. Het behoort tot de discretionaire bevoegdheid van de overheid om te bepalen welke bijkomende maatregelen moeten worden opgelegd om de geluidshinder van de vergunde windturbines te beperken. Tot die bevoegdheid behoort ook het vaststellen van de datum waarop de noodzakelijk geachte maatregelen moeten zijn uitgevoerd of van kracht worden. De enkele omstandigheid dat de bevoegde overheid aan de exploitant een bepaalde termijn verleent om zich te conformeren aan de gewijzigde of bijkomend opgelegde vergunningsvoorwaarden, vormt op zich geen aantasting van de wettigheid van een op grond van artikel 21, § 1, van het milieuvergunningsdecreet genomen beslissing. Zulks laat echter onverminderd dat de genomen beslissing op dit punt moet steunen op in rechte aanvaardbare motieven.

De thans bestreden beslissing geeft uitdrukking van de zorg van de verwerende partij om aan de exploitant "een zekere inlooperperiode te gunnen" hetgeen in haar eigen bewoordingen "alleszins billijker" zou zijn.

Uit de stukken van het administratief dossier blijkt dat herhaalde klachten van omwonenden het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Puurs ertoe hebben aangezet om de milieuvergunning aan te vullen met strengere geluidsnormen, dat een erkend deskundige geluid en trillingen vervolgens in opdracht van de exploitant geluidsmetingen heeft uitgevoerd waarvan op 28 mei 2012 verslag werd opgemaakt, dat uit deze metingen blijkt dat ter hoogte van de woningen van de verzoekers aan de Pullaarsteenweg "vanaf 1,8 MW opwekkend vermogen per turbine (...) de specifieke bijdrage (stijgt) tot ca 47 dB(A)" en dat de afdeling Milieuvergunningen na kennisname van de resultaten van voornoemde studie op 30 juli 2012 heeft voorgesteld om de in het thans bestreden besluit vermelde richtwaarden als bijzondere vergunningsvoorwaarde op te leggen en voor de implementatie van die voorwaarden een termijn van drie maanden te verlenen.

Zoals hiervoor reeds werd gesteld, zijn bijzondere vergunningsvoorwaarden erop gericht de mens en het leefmilieu te beschermen. De verwerende partij heeft die fundamentele doelstelling genegeerd door eenzijdig en in afwijking van de verleende adviezen een, overigens niet nader verklaarde, "billijke" opstelling ten opzichte van de exploitant aan de dag te leggen, zonder acht te slaan op de concrete omstandigheden van de zaak die een bestuursoptreden in het belang van de mens en het leefmilieu wettigen.

Het enig middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de deputatie van de provincie Antwerpen van 30 augustus 2012 waarbij het bestuurlijk beroep van de NV Williwaw tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Puurs van 5 maart 2012, houdende ambtshalve wijziging van de milieuvoorwaarden voor de exploitatie van twee windturbines, gelegen aan de Rijksweg te Puurs, gedeeltelijk wordt ingewilligd.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. Het Vlaamse Gewest wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van achttien september tweeduizend veertien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys